

באהבה ובאמונה

להתקרב אל ה' באהבה ובאמונה

בס"ד • יג ניסן ה'תשפ"ה **שבת הגדול** פרשת צו | פסח • **גליון 1505** • נא לשמור על קדושת הגליון

כניסת שבת: י"ם 18:27 ת"א 18:45 חיפה 18:38
צאת החג: י"ם 19:43 ת"א 19:45 חיפה 19:45

נכון לעכשיו
הרב דב ביגון ראש מכון מאיר

שירת הים – שירת הניצחון לדורנו

את שירת ניצחוננו של עם ישראל על אויביו אנו שרים בכל יום בסוף פסוקי דזמרה ב'שירת הים', וכמו כל שיר של ניצחון יש לאומרו בשמחה. ואיך יאמר אותו בשמחה? "ידמה בדעתו כאילו אותו היום עבר בים" (ש"ע אור"ח נא ז, מ"ב שם). לא רק בגלל העבר יש לומר את שירת הים בשמחה, אלא גם על ההווה ועל העתיד. כי "ד' מלך, ד' מלך, ד' מלך" ימלוך לעולם ועד". דהיינו ד' מלך לאורך כל ציר הזמן - בהווה בעבר ובעתיד. אם בכל יום אנו אומרים את שירת הים בשמחה, על אחת כמה וכמה בשביעי של פסח יש לאומרו בשמחה עצומה, אשר בו ביום ראו ישראל את היד הגדולה אשר עשה ד' במצרים "ויראו העם את ד' ויאמינו בד' ובמשה עבדו" (שמות יד). וידוע ש"כל אור שהאיר בזמן מן הזמנים, בשוב תקופת הזמן ההוא, יאיר עלינו אור מעין האור הראשון ותחודש תולדת התיקון ההוא במי שקיבלו" (עיין רמח"ל דרך ד' חלק ד פ"ז) ולכן בכל שביעי של פסח מתנוצץ אלינו אור ניצחונם של ישראל.

נכון לעכשיו, בדורנו, דור התחיה הלאומית וקיבוץ הגלויות, אנו ממשיכים לשיר את שירת הניצחון, ורואים בחוש כיצד השירה הולכת ומתממשת לנגד עינינו ככתוב "נחית בחסדך עם זו גאלת, נהלת בעוץ אל נזה קודשך". אנו רואים כיצד אויבינו אחוזים בפחד ואימה כאשר אנו מנצחים אותם במלחמות ישראל, ככתוב: "שמעו עמים ירגזון, חיל אחז יושבי פלשת, אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב יאחזמו רעד, נמוגו כל יושבי כנען תיפול עליהם אימתה ופחדה..." ולא ירחק היום ותתקיים בנו ההבטחה לבניין בית המקדש השלישי ככתוב "תביאמו ותיטעמו בהר נחלתך, מכון לשבתך פעלת ד', מקדש ד' כוננו ידיך". וכשם שבעבר סוס פרעה ברכבו ובפרשיו טבעו בים, כך גם כל מי שקם להילחם בישראל, ננצח אותו בע"ה ניצחון מוחץ, ומתוך כך יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לד' המלוכה ומושל בגויים, ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו, והיתה לד' המלוכה, והיה ד' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ד' אחד ושמו אחד" במהרה בימינו אמן.

בציפייה לניצחון ולישועה שלמה
בברכת חג פסח כשר ושמה.

העלון מופץ ב-50,000 עותקים

לפרסומים והקדשות בעלון ובאתר: 026461302

headoffice@emeir.org.il

ההכנסות קודש למכון מאיר

תוכן המודעות באחריות המפרסם בלבד

דיינו? די – דיינו!

הרב אמיר דומן 2

ליל הסדר – תקוות הדורות הבאים

הרב אשר בוחבוט 2

כחצות הלילה – בשיא החשכה

מתורת החסידות הרב יורם אליהו 3

תודה לך "סבא של סוכריות"

פותחים סידור הרב אברהם אנגל 4

סיפור / "הגדה של מקום"

הרב יואב מלכא 5

קרן קיימת לחוות

הרב שלמה אבינר 8

מלחמת הגשם ומלחמת הטל

הרב חגי לונדין 8

**זוגיות
וחינוך**

אסתר אברהמי
ואורית דהן

בעמוד 6

בעמוד 7

קמחא דפסחא למכון מאיר

פרטי חשבון לתרומה: בנק מזרחי 20
סניף כנפי נשרים 539 | חשבון 128018
טלפון לתרומות: 02-6461328

אמונה מאירה
חירות אמיתית

דיינו? די – דינו!

ראשית – מסירת מודעה, אישית וכללית: שיהיה ברור לפני כל דיון ולימוד – שלא "דיינו", ולא "דיידינו". כי לאחר שכבר "טובה כפולה ומכופלת למקום עלינו", והוציאנו ממצרים... עד שהביאנו לבית הבחירה לכפר בו כל עוונותינו, אחרי כל זה – אין יותר "אחורה פנה", ואין מציאות של "ויתור" ו"הסתפקות במועט", כביכול.

עכשיו אפשר לפתוח יחד בלימוד. כל "נקודת ציון" בדרך החסדים השמימיים על ישראל, שעליה אנו מודים בביטוי "דיינו", משמעותה: די היה וול רק בחסד העצום הזה, גם מבלי שידענו מה יגיע אחריו, כדי להודות ולשבח עד אין קץ לכל הדורות כולם, ללא תנאים או ציפיות נוספות.

לפי זה "דיינו" הוא כמו "אשרינו".

אבל כאן הבן שואל: אם כך, מהו ההבדל בין שירת "דיינו", לשירת "נשמת"? כי בסוף הסדר, בהמשך ה"הלל", ב"נשמת כל חי" אנו חוזרים במילים דומות ממש: "ואלו פינו מלא שירה כים... אין אגחנו מספיקים להודות לך על אהת מאלף אלף אלפי אלפים, ורבי רבבות פעמים, הטובות נסים ונפלאות, שעשית עם אבותינו ועמנו. מלפנים ממצרים גאלתנו, ומבית עבדים פדיתנו, ברעב ונתנו, ובשבע קללתנו" וכו'. כלומר, כל חסד אלו, כללי או פרטי, כבר מחייב אותנו בהודאה אינסופית. מה עוד יש להוסיף על כך? איזה עומק נוסף מלמדת אותנו ההגדה בשירת "דיינו"?

ה"עם זו יצרתי לי". היצירה הולכת ומקבלת פנים חדשות ואיכויות חדשות, לא רק כתוספת כמותית, (כמו השקית שבה אוספים הילדים את האגוזים והממתקים שמחלקים ההורים במשך ה"סדר"...), אלא כעובר במעי אמו שבכל שבוע נוסף משתנה כולו מהותית, וכמו ילד שגדל בכל שנה לא רק במשקל וגובה, אלא בכוחות חיים, נפש ורוח, המחדשים את כל מהותו מעיקרה. כל שלב ב"דיינו" הוא "פנים חדשות" בהופעת נשמת ישראל, וחלק מהותי בנ"א הישראלי, שהתפתח על פי "סדר" שגלוי וידוע לבורא עולם ומנהיגו. כל שלב הוא מדויק וקריטי בזמנו ובנחיצותו ליצירת כלל ישראל הנצחי, ואינו דומה בכך ל"ניסיון" ונפלאותיו שבכל יום עמנו – החסדים ה"רגילים".

"ליל הסדר" הוא התקשרות נשמתנו הפרטית עם ה"סדר" של יצירת נשמתנו הכללית. לאחר שהושלם הסדר "ממצרים לירושלים" ונגמל הפרק, אין דרך "להנדס לאחור" או לחתוך איברים חיים מנשמת כלל ישראל, חלילה, או מנשמתנו. לא "דיינו" אלא "די" – דיינו! די לוותר לעצמנו, או לוותר על עצמנו. די להסתפקות במועט האישי או הלאומי. יהי רצון שיתקיים בנו מהרה: "ונתתי לכם ברכה – עד בלי די!"

לשאלות באמונה, עצה והדרכה: amirduman@gmail.com

הרב אשר בוחבוט

ר"מ במכון מאיר

במסילת ישרים⁶ השאלה כמה זמן הוא ממתין? והתשובה לכך, שהקב"ה לפעמים מחכה דורות **"ברא מזכי אבא"** שהבן מזכה את אביו, שבשביל הנכד הזה היה טוב ליתן כוח וחיים לאבא ולסבא שלמענו היה ראוי לחכות כל השנים. מכאן יש ללמוד בישיבת ליל הסדר סביב השולחן. נראה שיש ילדים שאפשר לציירם כאותם ארבעה בנים שבהם דיברה התורה חכם, רשע, תם, ושאינו יודע לשאול, **אולם זה בראייה העכשווית. אבל אם אדם רואה קדימה כקורא הדורות מראש, אולי מאותו בן רשע יצא הבן הצדיק הגדול ביותר כיאשיהו הצדיק.** ומכאן המלך יאשיהו אומר, שרק העובדה שהיה פסח המשך בעמוד הבא <

שימו לב בבקשה: מה מאפיין במיוחד את ההודאה שב"נשמת"? נכון, **התיאור הוא כמותי** במובהק: אחת לאלף, אחת לאלפי אלפים, אחת לרבי רבבות. כלומר, מבלי להיכנס בכלל להשוואה בין חסד אחד לאחר, או למשמעות ולהשלכות של כל חסד – כולם מחייבים אותנו להודות אין קץ. אבל ב"דיינו" מופיע משהו חדש! **מתגלה לנו שהחסדים אינם מנותקים זה מזה: א. הם באים בסדר כרונולוגי. ב. הניסוח של ההגדה אינו: "אילו הוציאנו ממצרים – דינו, ואילו עשה בהם שפטים – דינו, ואילו קרע לנו את הים – דינו, וכו'. אילו כך היה, פירושו שכל חסד עומד לעצמו וקובע ברכה לעצמו. זה אמנם נכון, וכך אמנם נודה ונשבח בסוף ליל הסדר, ב"נשמת". אבל החידוש הגדול והשמחה הגדולה של "דיינו" היא – שאין דינו בכך!**

נכון שיש להודות עד אין קץ על כל חסד אלו, אבל החסד המופלא ביותר הוא האופן שבו הקב"ה מחדש את נשמת כנסת ישראל בעולם. כל שלב בגאולה נבנה על גבי השלב הקודם, ומצטרף אליו. זוהי משמעות הניסוח ה"מורכב" ו"מסורבל" לכאורה: אילו זכינו לאל"ף, גם אילוול זכינו לבי"ת, דינו, ואילו זכינו לבי"ת (שהוא בעצם א"ב'), גם אילוול זכינו לגימ"ל – דינו, וכן הלאה. נשמת ישראל הולכת ומקבלת "גוף" ו"כלים" חדשים, עם כל שלב ותוספת, ובכך יוצא לאור

ליל הסדר – תקוות הדורות הבאים

ישנו מאורע של חג הפסח, כאירוע שלא נעשה שנים רבות כמותו, והוא בימי יאשיהו המלך כנאמר: **"כי לא נעשה כפסח הזה מימי השפטים אשר שפטו את ישראל וכל ימי מלכי ישראל ומלכי יהודה: כי אם בשמנה עשרה שנה למלך יאשיהו נעשה הפסח הזה לה' בירושלם"**¹. ויש ללמוד מהו הרקע שגרם לפסח המיוחד הזה. אבי סבו של יאשיהו הוא חזקיה המלך, שעליו מסופר בגמרא² שחלה, וישעיהו הנביא בא לבקרו ואמר לו שהוא ימות ולא יזכה לחיי העולם הבא. שאל חזקיה על מה ולמה, וענה לו ישעיה שכן נגזר עלי, משום שלא עסק בפרייה ורבייה, ענה לו חזקיה שראה ברוח הקודש שיצאו ממנו בנים לא טובים. ישעיה הנביא הגיב לכך ואמר: "דבהדי כבשי רחמנא למה לך" כלומר מה לך להתעסק בחשבונות שמים, מה שמצווה עליך לעשות תעשה, ומה שיצא כבר לא תלוי בך. וכך חזקיה נשא לאשה את בתו של ישעיה הנביא ונולדו לו שני בנים מנשה ורבשקה, שעליהם הכותב אומר דברים קשים: **"וישב ויבן את הקמות אשר אבד חזקיהו אביו ויקם מזבחת לפעל ויעש אשרה כאשר עשה אחאב מלך ישראל וישתחו ללך צבא השמים ויעבד אותם..."**³

סמ"ר גדליהו הלל מליק הי"ד

האזכרה לגדליה הי"ד

ביום שישי, כ"ז בניסן (25 באפריל) בשעה 10:00 בהר הרצל.

ביתנו פתוח לביקורים אחרי הצהרים

וגם ביום הזכרון לחללי צהל החל מהשעה 14:00

שמחה, פנינה, משה, אבינועם ודינה מליק

02-6510938

הרב יורם אליהו
ר"מ במכון מאיר

מתורת החסידות נתיבות שלום לפסח

פסח

כחצות הלילה - בשיא החשכה

"כה אמר ה' כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים". צריך לבאר מה העניין המיוחד של חצות הלילה, מה זה בא ללמד שהקב"ה בחר להוציא אותנו דווקא בחצות? מסביר הנתיבות שלום, שחצות הלילה הוא שיא החשכות, כמו שאמרו חז"ל במסכת ברכות ג', שבליילה יש שלוש משמרות, בראשונה חמור נוער, בשנייה כלבים צועקים, בשלישית תינוק יונק וכו'. הכלב הוא השפל ביותר בבעלי החיים. יש חיות, אפילו טמאות, שיש בהן גם כוחות רוחניים, כמו שאמרו חז"ל: "הוי עז כנמה, קל כנשר, רץ כצבי וגיבור כארי", שכל אלו כוחות רוחניים שיש בחיות. לצבי יש כוח הזריזות, לאריה גבורה וכו' ואפשר להשתמש בתכונות אלו לעבודת ה'. אבל כלב אין בו שום כוחות רוחניים, ולזה רומז מאמר חז"ל זה, שבמשמרת שניה הכלבים צועקים, כי אז זה שיא החשיכה. במשמרת הראשונה יש קצת אור מהיום הקודם, והשלישית מקבלת כבר אור מהיום הבא, אבל המשמרת האמצעית אין בה שום אור, וזה העניין שהקב"ה הוציא אותנו ממצרים בחצות הלילה, להראות שגאולת מצרים היא דווקא בעת שיא החשכות. כי כך ה' ברא בעולמו, זה כנגד זה, וכאשר יש התגברות של החושך, יש לעומת זה התגברות הקדושה, כי הקב"ה, הוא מקור החסד וכל הנהגתו חסד, ולכן גם מה שנראה כהנהגה שכולה דין, הרי באמת אז כולה חסד. כמו שנאמר בשם הבעש"ט, על

המשך המאמר של הרב בוחבוט >

כאשר חלה אבי סבו, חזקיה, ונדרשה המצווה של "והגדת לבנך", היא זו שגרמה לו להתחתן וללדת, ומכאן הוא זכה להיוולד לעולם, ועל כן צריך לעשות את חג הפסח בכל תפארתו של החג, שמראה את לפיד האש העובר מדור לדור ואת האמונה בתקוות הדורות הבאים באשר הם, להמשיך את נצח ישראל ולכנס את כולם סביב שולחן הסדר: "וְלִמְעַן תִּסְפָּר בְּאֶזְנֵי בְנֶךָ וּבֶן בְּנֶךָ"⁸. כדרכו של יאשיהו המלך שחיבר את כולם בחג, הרחוקים והקרובים, שכולם קשורים לגאולת ישראל, כדברי הרד"ק, שהחזיר את האחדות בין ממלכת יהודה וישראל וגרם שבחג הפסח "שהיו כל ישראל בלב אחד לעבוד את ה'".⁹

זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות, עד שדרשה בן זומא, "ימי חיך הימים, כל ימי חיך הלילות". לכאורה עיקר יציאת מצרים היתה בלילה ומדוע לא נאמרה יציאת מצרים בלילות עד שדרש זאת בן זומא? אלא כוונת ראב"ע, שהוא לא זכה להבין את נצחיות הגילוי הזה, שהגאולה היא דווקא בשיא החשיכה, שתמיד זה יהיה כך, שבהתגברות החושך אז תהיה הגאולה, עד שבא בן זומא ודרש זאת, ובכך המשיך את הגילוי הזה לדורות, שכחצות הלילה אני יוצא בארץ מצרים הוא עניין נצחי, שדווקא בעת שיא החושך יש עת רצון של התגברות הקדושה. וזה מלמד עוד, שאין אצל עם ישראל מצב של חושך מוחלט, וזו הכוונה שבכל דור ודור צריך אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים. ואם כן, אנחנו צריכים לדעת שזה נצחי וחל בכל דור, שאין אצל ישראל חושך מוחלט, ודווקא בשיא החושך מסוגל להיות שיא האור, ולילה כיום יאיר. כימי צאתנו ממצרים יראנו ה' נפלאות... חג כשר ושמח.

בפסח הקרוב
ערוב מאיר לילדים
מגזל במגיק קאס

נושאים
מני שנת
ומקבלים
3 כרטיסים
חינם!

הפנימה בלתי נשכח לכל המשפחה!
בואו לחגוג בפארק השעשועים המוביל בישראל.
י"ח ניסן (16.4) | יום רביעי | חוה"מ פסח

Magic Kass
meirkids.co.il
לגדול באהבה

לפרטים והרשמה >> חפשו בגוגל 'ערוב מאיר לילדים'

1. מלכים ב פרק כג
2. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף י עמוד א
3. מלכים ב פרק כא ג'
4. מלכים ב פרק כא
5. מלכים ב פרק כג
6. ספר מסילת ישרים פרק ד
7. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קד עמוד א
8. שמות פרק י פסוק ב (פרשת בא)
9. רד"ק מלכים ב פרק כג פסוק כב

פותחים סידור

חיבור מחודש לעבודת התפילה

הרב אברהם אנגל*

תודה לך "סבא של סוכריות"

שהם עשו לי טובת הנאה". משה מרגיש הכרת הטוב כלפי המדינים, הם נתנו לו מקלט כשברח מפרעה, שם נתגדל, אין הוא יכול לזרוק אבן בבור ששתה ממנה.

אך במחשבה שניה, האם באמת יש כאן עניין של הכרת הטוב? הרי היאור והעפר הם נבראים דוממים, ולא אכפת להם כלל אם מכים אותם! להכיר טובה למדינים הרשעים?! מוזר!

מכאן נלמד שכאמור, אמירת תודה מכוונת בראש ובראשונה לא לאוזנו של הזולת, **אלא לנפשו של המודה**. משה לא היה חייב את התודה הזו ליאור ולעפר, ולא למדינים, אלא לעצמו.

בעזרת התודה והכרת הטוב אדם מחנך את עצמו להיות איש אמת, להכיר בחסרונו, לדעת היכן הוא זקוק לאחרים, וממילא גם לדעת היכן ועד כמה הוא זקוק לחסדי ה' ומודה עליהם. כאשר אני אומר תודה, אני קודם כל מקבל. מקבל את המציאות שלי, את כל מה שקורה לי, יודע שאני כפי שהנני, ולא מגיע לי שום דבר נוסף. אני מקבל את השפע, את האהבה, שמח ביש. כל מה שהיה עד היום, כל מה שקיים כעת - דבר אינו מובן מאליי. וכשניתן לי בכל זאת דבר-מה - אני מקבל, מתרחב, מתמלא, אומר תודה. מודה גם על האפשרות להודות, להיות יהודי מודה.

ואין לך קרבת אלקים גדולה מזו.

* הרב אברהם אנגל מחבר הספר על התפילה "ואביתה תהילה" לתגובות avrahamengel1@gmail.com

ולא ממש משגיח מי אומר לו תודה ומי לא. בשבת הבאה כולם יקבלו, גם מי ששכח או סירב. אין כאן עסקה, אין כאן תנאי, יש כאן רק אהבה ורצון לתת. אם כן, מדוע בכלל צריך לומר תודה?

התשובה הבוגרת היא: **אני אומר תודה בשבילי. אני מודה על האמת בשבילי. אני מודה בחיסרון בשבילי.** הסבא ימשיך לתת לי סוכריות גם בשבת הבאה, והקב"ה ימשיך להעניק לי מחסדיו בכל עת ובכל שעה. התודה באה לפתוח בתוכי פתח, להזכיר לי כמה הייתי צריך, כמה רציתי שיינתן לי דבר מה, וכמה חסד עשה אתי הנותן.

דוגמה לכך מראים לנו חז"ל במדרשם על מכות מצרים: וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה: אָמַר אֶל אֶהֱרֹן קוּחַ מַטֶּה וְנִטְּהָ עַל מִימֵי מִצְרַיִם... וַיְהִי דָם. לפי שהגין היאור על משה כשנשלך לתוכו, לפיכך לא לקה על ידו לא בדם ולא בצפרדעים, ולקה על ידי אהרן. משה היה 'חייב' ליאור, שהגן עליו בשעה שהונח בתיבה, ולכן אמר הקב"ה למשה שלא יכה אותו בעצמו, אלא באמצעות אהרן אחיו. אותה הנחיה חזרה על עצמה גם במכות הכנים, הפעם משום שגם העפר הגן על משה, בשעה שהרג את המצרי וטמן אותו בחול. והדבר המזוהר ביותר הוא שלמרות שה' מצווה את משה:

נָקַם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּצְרִיִּים אַחֵר תֹּאסֹף אֶל-עַמִּי; מֹשֶׁה לֹא יוצא להילחם אלא שולח את פנחס בראש הצבא. כל כך למה? עונים חז"ל: "אלא על ידי שנתגדל במדין אמר אינו בדין שאבגוד בהם

חג הפסח, בו אנו מהללים, משבחים ומודים לה' על גאולתנו ופדות נפשנו. נחרוג מרצף הלימוד שלנו, ונעיין במבט נוסף של התפילה, לא רק ממקום של בקשה, כפי שאומר הזוהר, שכשאנשים מתפללים לפעמים הם נשמעים כאילו הם נובחים: הב! הב! תן בנים, תן חיים, תן מזונות.

אלא נעיין בתפילה ממקום של תודה. לפעמים גם אמירת תודה פשוטה, יכולה לחדד לנו את המקום שבו אנו חסרים, לפתוח בנו פתח לחיבור חזק ופנימי יותר אל אבינו שבשמים, המשלים את כל החסרונות.

על כך נוכל ללמוד מ"סבא של סוכריות". כמעט בכל בית כנסת יש סבא שכזה. לא תמיד הוא באמת סבא, אבל תמיד הוא אדם לבבי שמחבב ילדים. כל הילדים יודעים בדיוק מיהו הסבא הזה, וכל אחד מהם ניגש אליו במהלך קבלת שבת או בתום התפילה, כדי לקבל ממנו ברכת שבת שלום וסוכריה מתוקה. ואז, כשהילד חוזר לאבא עם הסוכריה, אבא שואל: "אמרת תודה?" הילד רץ מהר ואומר תודה ל"סבא". איזו מן תודה היא התודה הזו?

בשלב ראשון, יש להניח שהילד מבין שיש כאן סוג של "עסקה", הסבא נותן לו סוכריה והוא אומר תודה. אם כל צד ישמור על חלקו, העסקה תמשיך להתקיים. אבל לאחר כמה וכמה שבתות, או שנים, הילד ודאי כבר מבין שיש כאן סיפור אחר. הוא מופנים שהסבא טורח כבר שנים רבות להביא שקית כבדה עם סוכריות לבית הכנסת מדי שבת בשבתו,

סיפור

"הגדה של מקום" הרב יואב מלכא

וגיבור דור גיבור מלחמה... אנחנו, ידנו לבדה, ידנו החזקה, את כובד העול מעל גאון צווארנו פרקה... שתינו ממקורו הדרור, עם כל נשרי שמים ומי אדון לנו?"

ואלון, מבית הוריי, עונה לעומתו מן ההגדה שלפניו: "ויוציאונו ה' אלוֹקינו משם, ביד חזקה ובזרוע נטויה ואילו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים עדיין אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים".

וכאילו בכוננת מכון בקעה מבעד לחלון קול מקהלת הילדים: "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, משאת נפש כל נביא וכמיהת לב כל חוזה, חלום איני חולם ודמיון איני הוזה, שאמת המחזה שראיתי במו עיני, בנפול הזרע ביזרעאל, בידי קומץ אלמונים מוי רעב ובני בלי צל, והנה אלומתם תתרומם ותתגדל, ותהי למדינת ישראל!"

והוא משיב כמתפלל: וְהָיָה שְׁעָמְדָה לְאַבְוֹתֵינוּ וְלָנוּ, שְׁלֹא אֶחָד בְּלָבָד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתָנוּ, אֲלֵא שֶׁבָּכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתָנוּ, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצִילָנוּ מִמָּוֶת.

וכך הצטנצנו חרבותיהם זו בזו עד שבשעת חצות עלה מתוכן ניגון:

"הישן יתחדש והחדש יתקדש".

כחול לבן וריח עור נודף מסנדליהם החדשות. השמש שוקעת מאחורי שדות החיטה. רוח קרירה של תחילת אביב נושאת עימה ריחות דשא גזום ופריחה.

"כל הנחלים זורמים אל הים..." - כולם מתכנסים לקרוא את ההגדה שתוכנה רקוח חדש, חדש... וישן. ליבו של אלון גואה מהתרגשותו של סאת הזיכרונות... השנה כבר לא יוכל להיות חלק מכל זה.

הוריו התכוננו לבואו במלוא הרצינות ובעזרתם האדיבה של מתנדבי חב"ד, שששו למרק את הבית, היה הוא מוכן לימי החג כדת וכדין. "כמה טוב שבאת הביתה אלוני" אמר אבא מבלי להסתיר התרגשותו. אמו ליטפה אותו ברוך... אבל אי לו! בית הוריו סמוך כל כך לחדר האוכל הקיבוצי ואיך יוכל להתמודד עם נחשולי הקולות שיבקעו ממנו וזרמי מעמקי זכרונותיו. הסדר החל.

בעד החלון מסתננת שירת "מה נשתנה", בניגון המוכר לו כל כך... ולאחריה בקע בעוז קול ה"בריתון" של יעקב קורא בברור ובהדגשה טעונת רגש את שירו של חיים נחמן ביאליק: "בשעה ההיא, פתע פתאום, התנער דור עוזו

ערב פסח אלון ירד בכבש האוטובוס והחל פוסע לעבר שער הקיבוץ. האוויר רווי ריחות ומראות אביב המוכרים לו כל כך.

"ברית כרותה" לו עמהם מאז בא לעולם ונפקחו חושיו. עליו אמר טשרניחובסקי: הָאָדָם אֵינוֹ אֶלָּא תִּבְנִית נוֹף-מוֹלֶדֶתוֹ".

"סדר" חג הפסח בקיבוצו הוא האהוב עליו ועוד מבטן אימו ועריסת ינקותו היתה אמו מוליכתו לחדר האוכל למעמד הקהל חגיגי זה שאין לו אח ורע בקהילת קיבוצו. איש לא נעדר פרט לחולים מסוכנים ואפשר שאף הם נתרפאו בדרך נס מכוח השראתו של אותו מעמד.

חדר האוכל מקושט להפליא כאילו נעקרה פיסת טבע מתחת כיפת השמים והועתקה אל חלון. שעות בטרם ה"סדר" היה מתבונן ומתענג על מרוצת זריזותם של אנשי צוות ההקמה והמולת ל"ט מלאכותיהם' שנצרכו להפקה המוקפדת. בימת האירוע טופחה בקפידה, ותבניתה כפיסת ענן צחור. לובן אור חגיגי ממלא את ההיכל, שולחנות ארוכים ערוכים בכלים פשוטים אך מבריקים, צלחות סדר - אישיות ושיטתיות - וריח ה"חזרת" המדגדג באף... הילדים, מלבושם

מדינת העומק, עומק המדינה

◀ המושג "דיפסטייט" - מדינת העומק, חדר אל חיינו בסערה לא מכבר והחל לחולל דיונים ציבוריים ערים. רק היום, זמן קצר לפני כתיבת שורות אלה, יצא נשיא המדינה, יצחק הרצוג בהצהרת הרגעה לאומה:

"אין פה דיפסטייט ואין פה דיקטטורה. יש פה עובדי מדינה נפלאים שקמים בבוקר ועובדים קשה מאוד למען המדינה, נותנים מנפוש ומעצמם, ולא מעט פעמים חושבים לעצמם מה הם עושים שם אחרי כל הבוץ שהם חוטפים. מצד שני, אנחנו נמצאים במחלוקות עמוקות - אבל זה לא אומר שהלכה הדמוקרטית. יש פה ויכוחים עמוקים, ויכוחים תוססים. יש פה מערכת אכיפת חוק שפועלת ומחר יהיה דיון בבית המשפט העליון - ואני סומך עליו שישמע את כל הצדדים וידון בעניין לגופו".

ובכן, כלל זה יתא נקוט בידיכם, אם משהו מתאמץ מאוד לגרום לכם לא לחשוש במשהו, סביר להניח שיש בהחלט במה לחשוש...

דברי הנשיא הם תגובה לסרטון קצר שהעלה ראש הממשלה נתניהו לפני כמה ימים, עם הסבר על משמעותו של אותו דיפסטייט: "ראש הממשלה, הרבה חבר'ה צעירים שואלים מה זה דיפסטייט?" תגובת ראש הממשלה בסרטון: "הדיפסטייט זה הפקידות הקבועה שכמעט ולא מתחלפת. שהיא יושבת עמוק בתוך הממשל הישראלי, והיא מחליטה שהיא יודעת יותר טוב ממה שהבוחרים רוצים. הם נוטים תמיד שמאלה החבר'ה האלה, ונניח אתם בחרתם בממשלה מינית, אז הם אומרים: רגע, מה זאת אומרת דמוקרטיה, מה זאת אומרת הם יבחרו, הצעירים או הרוב יבחרו? מה פתאום. מה זה מעניין אם נבחרתם. אנחנו קובעים. ולכן, אתם יכולים להיבחר אבל אתם לא יכולים באמת להחליט. אתם רוצים להעביר חוקים שלא מוצאים חן בעינינו? פוסלים אותם..."

אז מה דעתכם? יש או אין דיפסטייט? ואיך הנושא הזה משמש הכנה חשובה לחג הפסח?

עיוורים לאמת

הדיפסטייט, לעניות דעתי, איננו רק מערכת פקידותית בלתי נבחרת, כפי שהסביר ראש הממשלה. ברור שזאת המשמעות הפשוטה של המושג. אך אם נעמיק עוד, הדיפסטייט הוא קונספציה החשיבה שמעוותת לאורך שנים רבות את הצמרת המדינית והביטחונית של מדינת ישראל, בואכה שמחת תורה התשפ"ד, ועושה זאת - באופן עקבי - בדרכים המתעלמות מרצון רוב העם. הדיפסטייט הוא מערכת משוכללת ומשומנת, שמהנדסת תודעה ומשתקקה כל דעה שאיננה מוכנה לאמץ את נקודת המבט שהיא מציעה (כן, גם לכלא שורץ עכברים וללא ראיות). לכן גם הנשיא הרצוג בהכחשתו את קיומו של הדיפסטייט מבצר את המערכת הזאת, מגונן עליה מפני חצי הביקורת ומנסה למנוע מאיתנו לשים לב לעצם קיומה.

דרך ארוכה וקצרה

מתחילתה של המלחמה, בזו אחר זו, קורסת כל

הקונספציות שהובילו את מדינת ישראל עשרות שנים, והעולם נדחק, מכוחו, בדחיפה א-לוהית עצומה, אל עבר סדר עולמי היסטורי חדש שמתהווה לנגד עינינו. ובעין הסערה, כתמיד, ניצב עם ישראל, גם בחבלי ייסוריו וגם בלידתו של שלב היסטורי חדש. אולי הדרך ארוכה ותובענית, אך זוהי דרך ארוכה וקצרה. דרך ארוכה שמשחררת את התודעה הקולקטיבית שלנו מכל נביאי השקר למיניהם. בשבוע שעבר הבאתי מדבריו של ד"ר אברהם לבני בספרו "הסוד הישראלי" ("שיבת ציון נס לעמים"), הצועד בעקבות הראייה הרואה את יציאת מצרים לא רק כאמורע היסטורי חד-פעמי אלא בעיקר כתהליך היסטורי, בלתי פוסק, של שחרור התודעה האנושית מכל הכבלים שגורמים לה להשתעבד לפרדיגמות מוגבלות ולקונספציות צרות, אל עבר תודעה אלוהית בהירה.

"יציאת מצרים אינה מהפכה פוליטית, שום מהפכה פוליטית אינה מסוגלת להוציא ממצרים. המהפכות השונות שידע המערב הוכיחו, שאין ביכולתן לשבור את דפוסי המוחשבה המערבית, ושהעבודות היצוקה בדפוסים אלה מבצבצת מחדש במסגרות הפוליטיות הנולדות מהמהפכה. יציאת מצרים עומדת הרבה מעל לכל מהפכה. מי שאינו מסוגל לדמות בנפשו מה יכול להיות מעבר למהפכה ולמחזור המהפכות הבלתי נמנע הבא בעקבותיה, מעיד על עצמו שעדיין לא יצא ממצרים ואינו יודע מהו ישראל" (עמ' 304).

כמו ביציאת מצרים, גם המלחמה הנוכחית מזעזעת את אמות הסיפים הרעיוניים וחושפת לעין כל גם את השקר של הקונספציות המוגבלות, שראו בשיבת ישראל לא יותר ממהפכה פוליטית של עם נרדף. על הדרך היא חושפת לעין כל את הסיאוב, השקר, האכזריות והרשעות שפשו בכל מי שאחזו בתפיסות אלו בלי יכולת להשתחרר מהן. אבל התהליך ההכרחי הזה, שהוא המשך ישיר ליציאת מצרים, ימשיך ויתעצם, כי במהלך הזה תלויה תקוות האנושות.

לצאת ממצרי הדיפסטייט

חג הפסח הוא חג שחרורה של נשמת ישראל ממצרי תודעת הדיפסטייט האנושית, שמביאה פעם אחר פעם לשעבוד ולדיכוי מסוגים שונים. לכן היציאה הזאת לחירות היא מאורע בעל משמעות קוסמית ואוניברסלית, וכדברי ד"ר לבני:

"ברור אפוא, שחג הפסח המציין את יציאת מצרים הינו בעל ממד קוסמי, וממילא אי אפשר שלא תהיה ליציאת מצרים השלכה ומסר כלל אנושיים. ואמנם כשעם ישראל עורך את הסדר בליל פסח, אין הוא מציין רק תאריך חשוב בתולדותיו - אלא הוא נדרש לגלות מחדש את הניגוד שבין מצרים לישראל, היינו, את הניגוד שבין עולם המצרים והגבול לבין עולם החירות והעליגבוליות. יש עולם של לפני יציאת מצרים ויש עולם שלאחרי. החוליה המחברתם נוגעת למהות עולמות אלה - ואיננה מאורע היסטורי בלבד, כי בה תלויה תכנית הבריאה..." (שם, עמ' 315).

שנוכה לחירות ממדינת העומק, להבנת עומקה של מדינת ישראל. ■

מקרב לב

צפורה רוזנברג

קרָבָן תּוֹדָה
לֹא עֲתִיד לְהִתְבַּטֵּל
כִּי בָּא לְבָטֵל
נִטֵּל אֲנוּכִיּוֹת
וּלְבָטֵא הוֹדָאָה
עַל פְּרָקָן יְשׁוּעָה
שֶׁנִּגְנָה בְּנִשְׁמָה
וְתָמִיד בְּתַפְלָה
לְסַפֵּר לְעוֹלָם
אֶת נֶס קִיּוּמָהּ
וּלְהַפְיֵן מֵאוּרָה
כִּי חַיָּה מְדַבֵּרֶת
שֶׁעֲמוּק נִסְתָּרֶת
מִנְפָּאֵת פְּצָעִים
מְוֹלָלֶת פְּאֻבִּים
מְרַגְעָה עֲצָבִים
מְצַוָּקָה.

הַלֵּוֹאִי שֶׁנִּזְכָּה
לְחַפּוֹן הַצֵּלוֹת
מִרְבֵּי נִסְיוֹנוֹת
נִכִּיר בְּנִסִּים
שֶׁבָּקֵל יוֹם נִקְלָטִים
מִטּוֹב הַבּוֹרָא בְּרַחֲמִים
כִּי לֹא תָמוּ חֻסָּדִים
בְּפִנֵּה נַחֲבָאִים
חֲנִנִּי וְעֲנִנִּי
כִּי אֵין בְּנִי
מִעֲשִׂים

שלחתי הציבור שלכם

מבית מקור ראשון

רוצים להגיע למאות אלפי בתי אב בציבור הדתי? איתנו אתם יכולים!

- הפצה שבועית של עלוני פרשת השבוע ופרטים בכל בתי הכנסת ברחבי הארץ
- הדרכת מודעות בבתי הכנסת וברכזים דתיים
- דיוור ישיר בכל רחבי הארץ

לדעתו מאגר מחנכים
הפולחן של חז"ל
הפולחן של חז"ל
הפולחן של חז"ל

השקט מיוזמות
עידוד קדם דפוס
איסוף וניטוף מוצרים בניילון
לפי חזונו, הידוק בטיחות
הכנסת אינסטרומנטים לעולמים
למטותם

052-9908518
0522898518@gmail.com

הגדה של פסח
בדרך אמונה בחורתי

על מלחמת חרבות ברזל - פירושים, דברי תורה וד. חיזוק מרבתינו הק' וחייילנו הק', ובראשם מו"ר הג"ר שלמה אבינר ומו"ר הר"ה דוד גיאמי מאת הרב מרדכי ציון

250 עמ', כ. קשה

ניתן להזמין בטלפון: 02-9973168
או באתר **החדש**: www.ChavaBooks.co.il

ניתן להשיג את כל ספרי ההוצאה ב"דני ספרים" רח' אבן ישראל 3 ירושלים

מה בין ליל הסדר לסדר בזוגיות בניהואין?

זאת, אני צריך לבטא את הדרך שלי איך להיות שותף. והשותפות הדדית. אבל כשאני לא בוחר, אני מרגיש התנגדות, להיות חלק מהעשייה."

במשך הזמן, הם עברו תהליך פנימי, **מפרשנויות מוטעות להקשבה ללב** ונעשו נינוחים, עם מוטיבציה לשינוי. הצעתי להם משפטים שמבטאים קשר זוגי יציב וגם מרגש, בהשראת ליל הסדר. כמו:

✓ **נקדש** את המקום האישי, המובדל, ואת הייחודיות של כל אחד מאיתנו.

✓ **מה נשתנה** ביחסינו היום, טוב יותר מאתמול.

✓ **נגיד** ונספר זה לזה, מה קורה איתנו במשך היום.

✓ **נצפון** בינינו את הסודות שלנו שיעמיקו את הקשר שהוא רק שלנו.

✓ **נחלל** אז"ז במחמאות, על עשייה חיובית שראינו במשך היום.

✓ **מה מה"סדר"** הזה שאנחנו יוצרים בינינו, נרצה להתמיד בו לאורך זמן.

כשיש תשומת לב רגשית הדדית בניהואין, יש גם רוגע וקבלת המציאות, גם אם לא מספקים לסדר את כל מה שמתכננים, כי קיים סדר פנימי בהתנהגות הזוגית שיש בה גם יציבות וגם התרגשות ונעימות. בהשראת המאמר הזה, אני מציעה לכם הקוראים, לייצר זמן שבו תראו את עצמכם, את הרצון האמיתי להתחבר מלב אל לב ולהתבטא ביניכם במשפטים כגון אלה, תוך כדי עשיית סדר חיצוני. אשמח לקבל במייל את תגובותיכם. חג מסודר, כשר ושמח.

"שמעת מה אמר? רק אם יתאים לו", אמרה בנימה צינית.

"אני ממש מעריכה שאתם מגיעים לייעוץ, בזמן כזה לחופ. זה אומר שהזוגיות חשובה לכם יותר מניקיונות. נשמח לנקות יחד, את החמץ הפנימי ביניכם. זו הזדמנות, כאשר החמץ החיצוני, מציף את החמץ הפנימי."

במהלך השיחות איתם, נגענו כמה שמסתתר מתחת לחמץ החיצוני= הפרשנויות. פגשנו את הרצון האמיתי הרגשי, מתחת לצעקות ולפרשנויות: היא מבקשת שיתפקד על פי רצונה, **כי כך היא מרגישה שותפות וקרבה רגשית**. לעומתה, הוא פירש את בקשותיה, **כשליטה בלעדית שלה** מבלי שיתפקד בשיקול דעת אישי, מתוך רצון אמיתי להיות שותף תפקודי ורגשי. **שניהם מחפשים קרבה כנה, אלא שלכל אחד מהם, ישנה דרך שונה לקרבה זוגית רגשית. לכל אחד מהם, ישנה פרשנות לגבי השני, מבלי לברר, האם לכך התכוונו.**

ישנם זוגות שקשה להם להבחין בין שליטה לשותפות ובעיקר בתקופה כמו פסח, כשהכול רגיש, עמוס וישנן ציפיות שלא נאמרות. כדי לגשר על הפער בפרשנות ההדדית, יצרתי איתם משפטים שמבטאים **שותפות ולא שיפוט**. לדוגמא:

• "אני מבינה עכשיו שאני נשמעת כשולטת. אבל רק רציתי לא להרגיש לבד. תגיד לי איך לומר לך זאת".

• "כשאת אומרת לי בדיוק מה לעשות, אני מרגיש כאילו את מפחיתה בערך האינטליגנציה שלי. עם

בליל הסדר אנחנו יושבים, מסובים עם בני המשפחה, כשיש סדר מובנה מראש. גם בזוגיות כדאי וחשוב שיהיה סדר פנימי מובנה מראש, כדי שנוכל ליציבות ואהבה בניהואין. ייתכן שתוך כדי ההכנות לחג לא היה לנו זמן לחשוב על הסדר שבזוגיות שלנו וייתכן שממש שכחנו את עצמנו.

אז מה עם הסדר שבינינו?

הם הגיעו לפגישה כשברקע התחילו ההכנות לפסח.

היא פתחה ואמרה:

"אנחנו פשוט לא מצליחים לתפקד יחד. הוא רוצה לעזור לקראת החג, אבל הוא עושה דברים בלי לשאול אותי. יש לי סדר משלי וזה ממש מרגיז אותי שהוא עושה לי בלגן. הוא עושה לי דווקא. כבר הספקנו לריב בצעקות ולצערי גם לפני הילדים. אמרתי לו עד כאן. אני רוצה שניכנס לחג באווירה טובה, לכן הגענו אלייך למרות העומס ותודה שאת מקבלת אותנו בזמן כזה".

הוא הביט בי ואמר בשקט:

"אני עושה את המקסימום כמו שאני מבין. היא מתנהגת אלי כאילו אני הילד שלה. רק איך שהיא רוצה. היא שכחה שאני בעלה ויש לכבד את הדרך שלי. אז עשיתי מה שנראה לי, כי אני לא מוכן לקבל הוראות מ"בוסית" בבית. מילא, אם הייתה מבקשת בעדינות, שואלת אם מתאים לי, אז הייתי מסכים למלא בקשות, אם יתאים לי. מצטער, גם לי יש מקום בבית הזה..."

חינוך עד הלב

אורית דהן
מנהלת נועם בנים
ומאמנת רגשית זוגית

orittguvot@gmail.com

יש לי שאלה

"כי ישאלך בנך..." ידוע שהמילה "כי" יש לה ארבעה מובנים. אחד מהם הוא "כאשר". במובן זה שאילת השאלה היא הכרח שאנו מחנכים אליו, ולא רק בליל הסדר שבו אומרים חז"ל שאף אם אדם לבד - שואל הוא את עצמו.

שאילת שאלות זה כלי חשוב לצמיחה ולמידה, שכן שאלות מהוות את אבן הפינה לפיתוח חשיבה ביקורתית, סקרנות אישית ויכולת להבין את העולם באופן מעמיק יותר. השאלות אינן רק דרישה אינטליגנטית, אלא גם כלי רגשי שמאפשר לילד לבחון את עולמו הפנימי והחיצוני ולמצוא את מקומו.

תיאוריות רבות קיימות סביב נושא זה בעניין שאלות ככלי לצמיחה:

1. **תיאוריית הלמידה הפעילה:** התיאוריה הזו מדברת על כך שלמידה אינה מתקיימת רק מתוך קבלה של ידע, אלא גם מתוך שיח ופעולה פעילה. כך בנוי כל השיח התלמודי.

2. **תיאוריית פיתוח חשיבה ביקורתית:** הילדים זקוקים לשאול שאלות כדי לפתח יכולת ניתוח ודיוק, ולהתמודד עם בעיות מורכבות. כשרגילים לשאול שאלות בצורה נכונה, הילדים לומדים לא להסתפק בתשובות שטחיות.

3. **תיאוריית למידה מוטיבציונית:** שאלות מעוררות מוטיבציה בלמידה. ילדים שואלים מתוך סקרנות טבעית, ותשובות נכונות או חוויות מעניינות מחזקות את המוטיבציה להמשיך וללמוד. כך בליל הסדר אנו בכוונה תחילה עושים פעולות

למצוא בתוכנו הרבה סבלנות ועידוד לשאלות של הילדים.

אכן, גם אנו ההורים מתכוננים ומכינים מלאי שאלות, חידות בתמונות, כתבי חידה ועוד לליל הסדר. זה נפלא. רובנו מחלקים אגוזים על התשובות הנהדרות. ואכן זה משאיר את הילדים ערים ופעילים.

לצד זה, איזה מסר משמעותי יהיה מצב שבו נחלק אגוזים לשאלות משמעותיות. אין הכוונה לשאלה לשם השאלה (שגם זה חלק מתהליך החינוך לשאול) אלא באמת להזמין לבחון מה מסקן או מה מבקש מענה כי לא ברור. שאלות אינן רק של ידע קוגניטיבי. יש מקום לעודד גם שאלות המפתחות אינטליגנציה רגשית. כמו השאלה הפשוטה - מה אתה מרגיש? (שם של רגש) מה לדעתך הרגיש האיש הבודד שעבד בפרך? החיבור הרגשי הוא מהותי לא פחות מהידע. ילדים צעירים מתחברים לכך בקלות ובכך מקבלים מקום במהלך הערב.

בחיי היומיום לא תמיד אנחנו פנויים לשאלות הילדים ופעמים שאנו הודפים. ושמעתי הורים שמגבילים ילד בכמה שאלות הוא יכול לשאול במהלך היום (הוא אכן שופע שאלות). הלילה הזה - כל כולו מקום לשאלות שהן אלו שמצמיחות תשובות ומחברות אותנו ללב ולריבוננו של עולם. והגדת לבנך - זה הציווי ללילה זה. ותמיד נוכל להמשיך ולהעמיק ולהביא דרשות וחיידושים במהלך השבת שלפני או במהלך החג. חג שמח!

לעורר לשאלה.

לשאילת שאלות יש חשיבות גדולה:

• **פיתוח סקרנות וחשיבה יצירתית:** שאלות מסייעות לפתח את הסקרנות של הילד, ומעודדות אותו לחקור, לחפש ולמצוא תשובות. השאלה מהווה כלי קיבול לתשובה.

• **חקירה יוצרת חיבור ושותפות:** ליל הסדר הוא זמן שבו הילדים שואלים את ארבע הקושיות, והשאלות מאפשרות להם להיות שותפים מלאים בקיום מצוות החג, להבין את המסרים והערכים מאחורי המסורת. השאלות הללו לא נועדו רק להנחות את הדרך, אלא גם להעמיק את הקשר שלהם לעם ישראל.

• **העצמת היכולת האישית:** כשילדים שואלים שאלות, הם לומדים לקחת אחריות על תהליך הלמידה שלהם ולפתח תחושת שליטה על הידע שהם צוברים. זה מעודד אותם להרגיש שהם מסוגלים להבין ולהשפיע על עולמם.

בתורה ובחז"ל, השאלה היא כלי מרכזי להעברת מסרים ותהליכי למידה. המקורות היהודיים עשירים בדגשים על חשיבות השאלות והצורך לשאול מתוך רצון להבין ולהתקדם. השקלא והטריא הם בסיס חשוב.

בליל הסדר הילדים הם המרכז. אנו לא מסתפקים רק בכך שהילד ישרי "מה נשתנה". אנו מעודדים הרבה מעבר.

דווקא בלילה מיוחד זה שכל תשומת הלב מופנית להעברת המסורת ויש להרבות בסיפור, זה הזמן

צו שבת הגדול

ענו על החידות בדף הפרשה
באתר ערוץ מאיר לילדים
ואולי תזכו בפרס!

שבת הגדול

שבת הגדול היא השבת שלפני חג הפסח, והשנה היא חלה בערב פסח ממש! למה קוראים לה "שבת הגדול"? יש ספור מיוחד מאד! לפני יציאת מצרים, ביום י' בניסן שהיה שבת, אמר ה' לבני ישראל לקחת שיה ולקשר אותו למטותם. המצרים עבדו לשה כאיל, וכאשר ראו שבני ישראל קושרים את השה הם כעסו מאד. אבל נס גדול קרה - המצרים לא יכלו לעשות דבר! הם פחדו לפגוע ביהודים.

השנה, בשבת הגדול שהיא גם ערב פסח, רב ההכנות כבר נשלמו. החמץ כבר נבדק ונמכר, והבית כבר מוכן לחג. בשבת זו אנו יכולים לשמח ולהתכונן לליל הסדר שיחול במוצאי שבת. למשל אנו יכולים להרהר במשמעות החרות. מה זה אומר להיות בני חורין? חרות אמתית היא לעבד את ה' ולהיות טובים. כשאנו עושים מצוות ומעשים טובים, אנו חופשיים מהיצר הרע!

הערב, במוצאי שבת, נחג את ליל הסדר נזכר את הנס הגדול שה' עשה לנו בהוציאו אותנו ממצרים. שבת שלום וחג פסח כשר ושמח!

שי, ערוץ הילדים

המונות בפרשה

מצאו למה התמונות רמזות

נכון או לא

1. "תרומת הדשן" היא תרומה שנתנו בני ישראל.
2. את המנחות קמצו על ידי כלי מיוחד.
3. קרבן התודה נאכל ליום ולילה אחד עד חצות.
4. קרבן החטאת הוא 'קדשים קלים'.
5. קרבן האשם הוא 'קודש קדשים'.
6. משה ציווה את אהרן ובניו להישאר באוהל מועד 10 ימים.

המלצת השבוע

השבוע חל חג הפסח! היכנסו לדף המיוחד באתר ותיהנו משפע של תוכניות ומשחקים לחג!

חידה

מספר הפסוקים בפרשת צו קרוב מאוד לשמה של הפרשה! מה?

אמא: זאבי, לך בבקשה למכולת ותביא שוקולד חלב, ואם יש בצל - תביא 6. זאבי חוזר מהמכולת: 'שלום אמא, קניתי!'. אמא: 'למה הבאת 6 שוקולד חלב?' זאבי: 'כי היה בצל!'

מה ההבדל בין זבוב לתלמיד? זבוב עף ומפריע ותלמיד מפריע וטף!

הבריא

מאת יוסי שחר

להזמנת סדנאות קומיקס: 0549-256994

הם אוכלים את הסוכרים בקסם ויוצרים בו פחמן דו-חמצני - כמו בלונים קסנטים בתוך הבצק!

שומרים הם היצורים הקטנים ביותר שעושים את הדבר הגדול ביותר - הם מחמיצים את הבצק ועושים אותו תפוח

וכך נוצר ההבדל - לחם רך ותפוח, לעומת מצה דקה ופריכה

בלחם רגיל השמרים עובדים שעות, אבל במצה - אין להם זמן לעבוד כי מכינים את הבצק ואופים אותו תוך פחות מ-18 דקות!

העוגות הראשונות בהיסטוריה היו למעשה לחמים מתוקים שהוכנו במצרים העתיקה לפני 5,000 שנה, עם תוספת של דבש ופירות יבשים!

הידעת?

בשעות הגדולות של ליל התקדש חג חירותנו, באותן השעות, אשר רבבות אלפי ישראל יושבין מסובין על הסדר ופניהם מקרינין מזיו גדולה של יציאת מצרים, של אותה חירות עולמים אשר הפליא ה' להופיע בה על אבותינו ועלינו, ... מיד מתנוצץ בנו הרעיון איך לקשר את העבר אל העתיד על ידי רתוקותיו של ההווה ... הננו מתכוננים לגאולת העתיד, לגאולה אשר על דגלה חקוק אומר סלה: "כי לא בחפזון תצאו". בצעדים אטיים הננו הולכים אל מערכת הגאולה... - למען נעמוד לפני כל העולם במעמד מלוטש, במצב של נשמה צרופה, שכל סיגיה כבר יצאו ממנה, והרי היא עומדת במלא הדרה להופיע על במת התבל, להיות לאור עולם לכל העמים תחת כל השמים, להיגלות בתור העם הפלאי היחיד שאין דומה לו בקניינו הנאצלים ובסגולת חייו, אשר כל כלי יוצר עליו לא יצלח. זאת היא התכונה המחברת לנו את פסח מצרים עם פסח לעתיד.

מאמרי הראי"ה, פסח

על סדר היום הרב שלמה אבינר

כן ירבה וכן יפרוץ: קרן קיימת לחוות

לפני כשנה, הוקם איגוד החוות על ידי בעלי החוות עצמם. עכשיו איגוד החוות משיק את "קרן קיימת לחוות" - יוזמה שנועדה לחיזוק החוות הקיימות, הקמת חוות חדשות, פריצת דרכים, תגבור מערכי ביטחון, סיוע בפרויקטים חינוכיים וייזום מיזמים עסקיים בתוך החוות. המטרה היא לגייס עשרות אלפי שותפים שיתרמו מדי חודש למען שמירת אדמות הלאום והמשך ההתיישבות החקלאית בשטחי יהודה ושומרון. מצוה גדולה לעזור ליוזמה זו. כן ירבה וכן יפרוץ!

הרמב"ן, בהוספות לספר המצוות של הרמב"ם (מצוות עשה ד'), מחלק את מצוות ישוב ארץ ישראל לשלושה חלקים. כלומר, יש שלוש מדרגות בציונות: א. יש מצוה לגור בארץ ישראל, מה שנקרא "ישיבת ארץ ישראל". ב. יש מצוה ליישב ולכנות את הארץ, מה שנקרא "ישוב הארץ". ג. יש מצוה לכבוש את הארץ ואיסור לעזוב אותה לשלטון עם אחר, שארץ ישראל צריכה להיות תחת ריבונותנו, מה שנקרא "מדינת ישראל".

בחסדי ד' עלינו, יש למעלה מ-70 חוות חקלאיות, המחזיקות כיום מאות אלפי דונמים של אדמות הלאום. כמו החלוצים דאז שהקימו קיבוצים, מושבים, ישובים וערים בכל מלוא רוחב הארץ, כדי ליישב את ארץ ישראל, היום משפחות ונוער מתיישבים בחוות בשטחי יהודה ושומרון, כדי להחזיק את ארצנו הקדושה. החוות הן הן מצוות ארץ ישראל בשלמותה: ישיבת ארץ ישראל, ישוב ארץ ישראל וריבונות על ארץ ישראל.

הרב חגי לונדין ר"מ במכון מאיר

מלחמת הגשם ומלחמת הטל

ביום טוב ראשון של חג הפסח נתחיל לומר בתפילה "מוריד הטל". לפני כשנה וחצי שינינו את נוסח הברכה ל"משיב הרוח ומוריד הגשם", בשמחת תורה, ביום שבו פרצה המלחמה. בעולמה של התורה "גשם" ו"טל" הן שתי תופעות

טבע שמשלימות זו את זו. "גשם" הוא ביטוי לשפע א-לוהי שיוורד מן השמים מידי פעם, לעיתים בזעף ובממטרים כבדים; "טל" לעומת זאת, הוא לחות שמכסה את פני הקרקע מידי בוקר בצורה רגועה יותר. ככל שהמלחמה מתמשכת עושה רושם שאנו עוברים מ"גשם" ל"טל", מבלימת אסון דרמטי למלחמה מתמשכת. יש לכך נגזרות: אם בתחילת המלחמה נדרשנו לטפח שרידי התעשיות והתגבורות על ההלם הראשוני (מה שגם הביא לצפייה "לחיסול הבעיה אחת ולתמיד"), הרי ככל שהזמן עובר אנו נדרשים לטפח שרידי התמדה ושמחה בהישגים קטנים ומצטברים. קטונתי מלנבא מה יתרחש בדיוק מבחינה ביטחונית ומדינית אולם הדרך בה מנהיג הקב"ה את עולמו בדורות הללו היא בדרך של "טל" - תם עידן הדרמות הגדולות. אנו מצויים בעידן שבו התהליכים מתנהלים באופן מתמשך ומפועל. משפטים בסגנון "לאחר המלחמה הזו מדינת ישראל תשתנה לנצח" - הם נכונים חלקית; ודאי שסופת גשם כדוגמת האסון בשמחת תורה יוצרת שינוי, אולם החלחול שלה למציאות ייקח זמן; הרבה זמן. בינתיים אנשי הטל ימשיכו בשקט ובשמחה להחיות את פני הקרקע - בתורה, בביטחון, בחברה, בכלכלה ובהתיישבות. בסופו של דבר "בטללי חיים תחיה אדמה: בטללי טובה תיטיב אדמה".

בט"ר

ישיבת
עשרת יושלים
חיים וטוהר בלב העיר התימיקה

כנס חוה"מ פסח תשפ"ה
ישיבת מאיר ירושלים

- מה הפתרון בעזה?
- לאן נלך מכאן במלחמת חרבות ברזל?
- הכחדת חמאס? גירוש של העזתים?
- שולטון ישראלי? חידוש ההתיישבות בגוש קטיף?
- שקט 40 שנה כמו בזמן שמעון הגיבור?

יום שני | א' דחווה"מ פסח | ט"ז ניסן תשפ"ה

בית הכנסת 'אוהל יצחק', הרובע המוסלמי ברחוב הגיא
בצד ימין כשנכנסים לרחוב, 50 מטרות הכניסה והעריב

10:00	הרב שלמה אבינר נשיא ישיבת עשרת יושלים	12:15	הרב דוד ג'אמי ר"מ בישיבת הר המור
10:45	הרב אבישי צרויה ראש ישיבת עשרת יושלים	13:00	הרב אליהו אלקסלסי ראש ישיבת בני רחל, קבר רחל
11:30	הרב יוסף קלנר מנהל היחידים ירושלים	13:45	מנחה

עזרת הנשים פתוחה

לפרטים: הרב מרדכי ציון - 058-445-4747 | לאחר: www.ateret.co.il